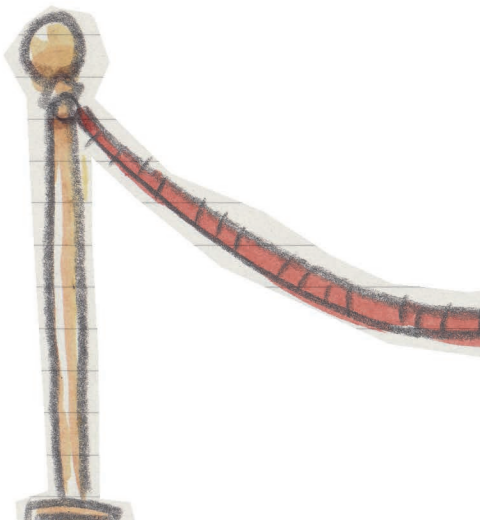

MUSA i AUGUST

TEXT: JAUME FONTANET TORRES

IL·LUSTRACIONS: Armand

MUSA i AUGUST

TEXT: JAUME FONTANET TORRES IL·LUSTRACIONS: Armand

Editat pel Col·legi Oficial de Metges de Tarragona

Amb la col·laboració de la Mutual Médica

Recerca històrica de Jaume Fontanet

Text: Jaume Fontanet Torres

Il·lustracions: Armand - www.armand-art.com

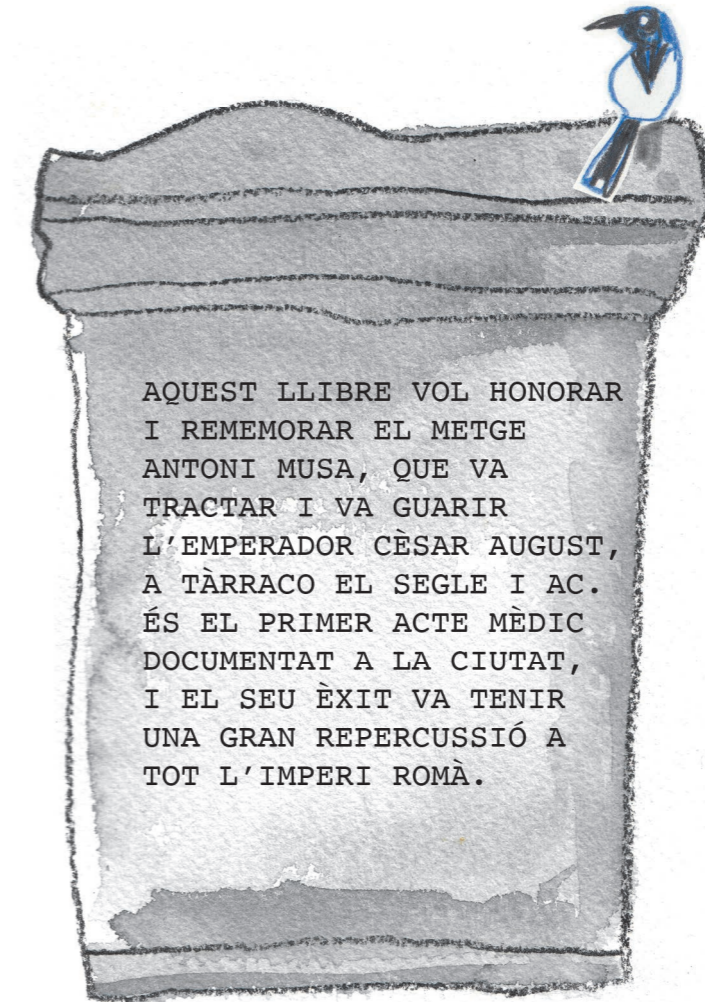
Correccions i assessorament lingüístic: Ramon Vidal Muntané

Imprès a Indústries Gràfiques Gabriel Gibert, S.A

D.L: T 222-2020

Tarragona, 1a edició 2020

Reservats tots els drets sobre el text i les il·lustracions de l'obra.

A Conchita, Xavier, Jordi, Montse, Estrella, Pau, Víctor, Marco, Héctor i Vega

Aquesta història es basa en la interpretació d'uns fets que van passar fa més de dos mil anys.

Els historiadors romans (Suetoni, Dió Cassi, Plini, Luci Anneu Florus...) ja van fer el seu relat basat en la lectura d'alguns documents de l'època i la tradició oral, ja que no van ser contemporanis dels protagonistes.

Tots els relats posteriors es basen en aquests primers escrits, interpretant-los, fent-los coherents i suplint les llacunes per no perdre el fil de la història. Dit això, podem considerar que tots els fets aquí relatats van succeir en aquest ordre.

I. Roma comença la invasió d'Hispania cap a l'any 218 aC, amb l'arribada de les legions romanes a Empúries comandades per Gneu Corneli Escipió.

El motiu principal, d'entrada, no era la invasió del territori, sinó tallar els subministraments de tropes, armes i queviures que s'enviaven a Anníbal a través de la costa mediterrània des de Cartago Nova. Estem parlant de la Segona Guerra Púnica, quan els cartaginesos, travessant els Pirineus amb el seu exèrcit i els seus elefants, van envair el nord d'Itàlia.

Les tropes de Gneu Corneli Escipió van baixar des d'Empúries per la costa, i en arribar a un indret anomenat *Cissa* (o *Kesse*), prop del riu *Tulcis* (Francolí), van tenir un primer enfrontament amb les tropes cartagineses. És la batalla de *Cissa*.

Després d'aquest episodi bèl·lic, els cartaginesos es retiren i els romans estudien el terreny on es troben. Així, descobreixen prop del riu un turó, amb un petit assentament ibèric, des del cim del qual es domina tot l'entorn. És on establiran un gran campament militar per allotjar-hi les tropes, i d'allí sortiran i entraran cada cop que hi hagi una batalla.

És el naixement de Tàrraco.

II. Poc temps després arriba al campament el germà de Gneu Corneli, Publi Corneli Escipió, comandant les seves legions, que desembarquen directament a Tàrraco. Amb les tropes dels dos germans Escipions unides, l'exèrcit romà agafa unes grans dimensions i de mica en mica les victòries romanes van augmentant. Els romans dominen ja bona part de la Península i estableixen dues províncies a la costa mediterrània: la Ulterior al sud i la Citerior al nord-est, on Tàrraco, amb els germans Escipions, agafa el protagonisme que Cartago Nova va perdre. Plini el Vell ja citava la ciutat com a *Tarraco Scipionum opus*.

Al gran poder militar s'hi anava sumant el poder civil i administratiu, i a Tàrraco hi anaven arribant comerciants, artesans, camperols, advocats, metges... La ciutat s'anava convertint en un pol d'atracció per a la societat civil romana, fins a esdevenir la ciutat més important d'Hispania.

III. Cap a l'any 20 aC Tàrraco ja té l'estatus de colònia. Això volia dir que els seus habitants tenien els mateixos drets que els ciutadans romans.

Tàrraco era reconeguda com a *Colonia Iulia Urbs Triumphalis Tarraco*.

IV. Després de l'assassinat de Juli Cèsar, l'any 44 aC, es van succeir disset anys de lluites civils, de les quals finalment va resultar vencedor Gai Octavi, també dit Octavià. Per això, a començaments de l'any 27 aC, i en sentir-se guanyador, es presenta davant del Senat de Roma per lliurar el poder al poble.

En aquell acte el Senat el nomena emperador amb el nom d'August, i ell hi afegeix el nom de Cèsar en honor del seu oncle i predecessor. Es converteix així en Cèsar August, primer emperador romà.

El mateix emperador, més tard, ho va explicar així en el seu testament polític, les *Res Gestae*: "Durant els meus sisè i setè consolat, en acabat d'haver extingit la guerra civil amb els poders absoluts que el consens general m'havia confiat, vaig decidir que el govern de la República passés de les meves mans a les del Senat i del poble romà. A fi d'honorar aquesta meritoriosa acció, vaig rebre el nom d'August mitjançant un senatconsult. Les columnes de casa meva foren guarnides amb llozer, hom va col·locar sobre la seva porta una corona cívica, i a la Cúria Júlia hom hi va dipositar un escut d'or amb una inscripció que recordava que el Senat i el poble romà me l'oferien mercès a la meva virtut, la meva clemència, la meva justícia i la meva pietat."

V. L'any 19 aC la Hispània romana va ser dividida en tres províncies. Tàrraco era la capital de la província Tarraconense, que ocupava més de la meitat de la Península, un territori en què els habitants del nord, asturs i càntabres, encara no estaven dominats pels romans. Això va fer, entre altres motius, que l'emperador Cèsar August, just acabat de nomenar, vingués personalment a dirigir la conquesta i pacificació d'aquelles terres.

VI. August emprèn la marxa cap a terres càntabres comandant tres legions per reforçar les que ja estaven lluitant en aquell territori. Amb una maniobra conjunta, que rebia el suport de tropes vingudes per mar des d'Aquitània i la zona nord de Lusitània, pretenia posar fi a la resistència dels pobladors nadius.

L'historiador romà del segle I-II Luci Anneu Florus ja citava que aquesta conquesta era molt desitjada per Roma, ja que significava el control de tota la península Ibèrica. Però aquesta empresa no va ser fàcil.

VII. Els càntabres i els asturs eren menys nombrosos, disposaven d'un armament menys sofisticat i eren poc competents pel que fa a tàctiques militars. Però coneixien perfectament el terreny en què es movien i plantejaven una lluita, basada en emboscades i la guerra de guerrilles, que feia molt de mal a les tropes romanes.

August havia muntat el campament a *Segisama* (prop de Burgos), i des d'allí va plantejar l'estratègia per assolir la victòria total sobre els càntabres. Però la guerra no va anar per aquest camí, al contrari: els contraatacs dels autòctons –que coneixien molt bé el terreny–, la dificultat per fer arribar les provisions, el clima, el pas del temps i els problemes de salut eren circumstàncies que desmoralitzaven l'emperador.

VIII. Tot i que va arribar a viure setanta-set anys, Cèsar August és descrit com un home de salut fràgil, hipocondríac i supersticiós. Sovint patia episodis d'artritis, problemes respiratoris i urinaris, trastorns digestius i malalties de la pell, i els llamps i trons li produïen un terror especial. En plena campanya càntabra l'emperador va emmalaltir, de manera que va quedar-se a la rereguarda i va voler tornar cap a Tàrraco.

Suetoni cita que, un dia de tempesta, un llamp va caure prop de la llitera d'August i va matar un esclau. Per a ell, aquest fet va ser un signe de malastrugança que va fer accelerar la seva tornada cap a la capital.

Però el viatge no va ser bo. La salut de l'emperador empitjorava per moments, no se sap ben bé de quina malaltia, encara que tothom parla d'un possible problema d'origen hepàtic que es va anar complicant. Les mesures terapèutiques que aplicaven els seus metges de campanya no aconseguien cap efecte positiu. I els camins de tornada eren infernals.

IX. Els tractaments dels seus metges de campanya estaven basats especialment en l'aplicació de cataplasmes i banys calents als llocs adolorits. Eren els habituals en aquell temps, juntament amb les invocacions als déus per a la millora dels malalts. Tractaments empírics que es feien servir quan no es coneixien amb certesa les causes de les malalties. August arriba a Tàrraco en un pèssim estat i es posa en mans del metge Antoni Musa.

X. I qui era Musa? Antoni Musa i Euforbe eren dos germans, d'una coneguda família de metges grecs, amb coneixements de medicina i botànica, que van arribar a Roma venuts com a esclaus i que en un moment indeterminat van obtenir la condició de lliberts. En aquella època hi havia molts ciutadans grecs, venuts com a esclaus a patricis romans, que tenien coneixements de medicina i que havien obtingut la condició de lliberts per haver tingut cura, amb èxit, de la salut dels seus amos.

La medicina romana de l'època no estava gens considerada entre la població. Els metges que acompanyaven les legions solien ser romans, i per això tenien més experiència en cirurgia de campanya i traumatologia, mentre que els metges d'origen grec treballaven més aviat a les ciutats, i per aquest motiu eren menys agressius i estaven avesats a la medicina del dia a dia.

XI. Musa havia de ser, per força, seguidor de l'Escola Metòdica de Medicina, fundada per Asclepiades de Bitínia, un metge grec establert a Roma a la primera meitat del segle I aC, i ben conegut per la seva teoria de l'origen de les malalties.

En aquell temps, per explicar l'origen de les malalties, se seguien els conceptes d'Hipòcrates, basats en l'existència, a l'interior del cos humà, de quatre humors: bilis groga, bilis negra, sang i flegma. I, segons aquella teoria, el desequilibri entre aquests humors causava totes les malalties.

Asclepiades, a la seva Escola, promulgava la teoria que les malalties eren causades per partícules externes que penetraven al cos a través de l'aire, el menjar o la pell. Sense ell saber-ho, podríem dir que va ser un precursor de la teoria microbiana de les malalties.

Així doncs, Asclepiades proposava uns tractaments basats en la higiene ambiental i personal, l'exercici suau, la hidroteràpia freda i la dieta fresca. Bàsicament, són els conceptes que va aplicar Musa a l'emperador Cèsar August.

XII. Es probable que Musa fos un metge ja conegut d'August, des d'abans de ser nomenat emperador. En un volum d'un extens treball sobre el món romà publicat a Alemanya (*Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, 2.37, p. 757-785) es parla d'Antoni Musa, i se'n desprèn que va passar a l'entorn mèdic de Gai Octavi cap a l'any 30 aC en el moment en què el seu metge de confiança, dit Artori, havia mort en un naufragi després de la batalla d'Àccium.

Aquest fet validaria la següent teoria: Antoni Musa va arribar a Roma com a esclau de la família de Marc Antoni. A Roma, quan els esclaus eren alliberats, posaven el nom de l'amo davant del seu nom grec. Així, Musa es va convertir en Antoni Musa (per Marc Antoni).

Durant el II Triumvirat que es va formar a Roma entre Marc Antoni, Octavi i Lèpid, Marc Antoni es va casar amb Octàvia (germana d'Octavi, el futur emperador), i és possible que en aquell temps Musa fos presentat per Marc Antoni a Claudi Octavi, el qual, per les seves variades malalties cròniques, sempre preferia envoltar-se de metges de confiança de l'Escola Metòdica.

Aquest raonament ens porta a conjecturar que Musa i August ja es coneixien d'abans de l'episodi de Tàrraco, i que quan August es va posar tan malalt a Cantàbria, sabent que a Tàrraco hi trobaria el seu metge, va accelerar la tornada.

XIII. El fet que ens interessa és la coincidència històrica d'August i Musa a Tàrraco, perquè són els protagonistes, i la primera referència d'una atenció mèdica a la nostra ciutat, que va tenir una enorme repercussió a tot l'Imperi romà i que va transformar, com veurem més endavant, la consideració social de la classe mèdica.

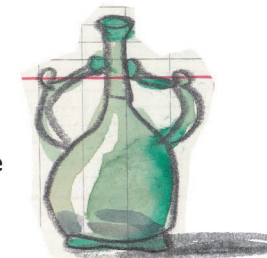
Ja he comentat que no se sap ben bé quina era la malaltia que turmentava August, i que es parla d'uns problemes hepàtics que es van anar complicant. Vista l'evolució de la malaltia i els tractaments que es van emprar en diferents moments, m'agradaria fer algunes consideracions.

El tractament que se li va practicar a Cantàbria i durant el camí de tornada i el que va utilitzar Musa a Tàrraco van ser antagònics. Musa canvia absolutament l'orientació del tractament que se li estava aplicant, contradient tot el que estava establert fins aquell moment; essencialment, substituint l'escalfor pel fred.

En campanya, la higiene i l'ambient eren poc favorables per a un malalt. L'entorn bèl·lic no proporcionava la tranquil·litat necessària. L'emperador tenia un repòs relatiu, li administraven banys calents i cataplasmes calents als llocs adolorits i prenia dieta de ranxo militar. En aquella situació, els metges romans de l'època estaven més preparats per tractar les ferides del camp de batalla: taponar hemorràgies, reduir luxacions, cosir ferides, fer amputacions... Poc feien o sabien fer en casos de malalties internes. La higiene i l'ambient, per molt que fos la tenda de l'emperador, tampoc devien ser els més adients. I el repòs que feia no podia proporcionar la tranquil·litat necessària per a un malalt, enmig d'un campament militar, rebent males notícies de primera mà.

A Tàrraco tot això canvia. Hi troba un metge empàtic que li proporciona la confiança que tot malalt desitja, un metge que està a la seva total disposició. L'ambient és relaxat, tranquil i familiar, i les notícies de Cantàbria li arriben filtrades. La hidroteràpia freda li ofereix una higiene ambiental i personal més adequada. I el més important, el menjar, més natural i fresc, li permet mantenir una dieta com el clima: mediterranis, a la romana. Si existia un problema digestiu, la nova orientació dietètica va ser, sens dubte, de gran ajut. August va anar millorant, fins a recuperar la seva mala salut habitual.

XIV. Les notícies que arribaven a Roma eren contradictòries, i molts romans pensaven que l'emperador era mort a Tàrraco. Però Plini el Vell ho va sentenciar simplificadament amb una frase: "Un enciam va curar l'emperador". I des de Tàrraco, on va fer estada durant dos anys més, va dirigir el seu imperi.

XV. La seva tornada a Roma a finals de l'any 24 aC, acompanyat del seu metge i home de confiança, es va convertir en un gran esdeveniment. Però al cap de poc temps, a començaments de l'any 23 aC, August torna a emmalaltir greument i Musa, seguint el mateix criteri terapèutic que li havia aplicat a Tàrraco, el torna a guarir.

XVI. August estava tan agraït a Musa que li va concedir la ciutadania romana i li va atorgar l'anell d'or, la distinció dels *equites* (la classe mitjana-alta de la societat romana), que ocupaven càrrecs importants de l'exèrcit i l'administració. I també va fer que el Senat el deslliurés del pagament d'impostos professionals, i que tant ell com tots els metges que vinguessin darrere seu fossin dignificats per la societat del seu temps establint un primer codi de regulació de la professió mèdica al món romà.

Podem dir, doncs, que, gràcies a l'actuació de Musa a Tàrraco, s'atorga per primera vegada a un metge tan alta dignitat i, des de llavors, la classe mèdica obté més consideració social.

La medicina romana va aconseguir l'esplendor a Tàrraco, que es va convertir en el centre d'expansió per tot Hispània.

XVII. Atenent la petició dels seus súbdits, August fa erigir una estàtua a Antoni Musa, a imatge i semblança de la d'Esculapi, el déu de la medicina, i fa que la col·loquin al seu costat al temple de l'illa Tiberina de Roma.

L'estàtua va ser sufragada pels mateixos ciutadans romans, que recomanaven als seus fills que oferissin sacrificis a Musa i Esculapi, en agraïment per haver conservat la salut de l'emperador.

XVIII. No tothom, a l'entorn de l'emperador, estava content amb la progressiva influència que tenia Musa sobre August, ni tampoc amb el fet que els imposés el seu criteri de fer salut amb els banys freds i la dieta de verdura, acostumats com estaven als banys termals i els àpats abundosos. Però no trobaven com desacreditar-lo.

L'ocasió va arribar, a finals de l'any 23 aC, amb la malaltia sobtada de Marcel, presumible successor d'August, que va morir malgrat les atencions de Musa. Segons alguns historiadors, va ser enverinat per Lívia Drusila per afavorir el seu fill Tiberi, que, efectivament, va esdevenir el successor al capdavant de l'Imperi.

Musa va ser exclòs com a metge de la família imperial. No hi ha més notícies seves fins a la data de la seva mort, nou anys després d'aquest episodi. Segurament va seguir exercint la medicina a Roma fins al final.

XIX. Vam buscar les possibles referències de l'estàtua que se li va erigir a Antoni Musa i les vam trobar als Museus Vaticans. El seu director, Antonio Paolucci, ens va comunicar que, efectivament, a les seves dependències hi ha una estàtua atribuïda al nostre protagonista.

La imatge referida és la figura d'un home jove amb el cabell curt i caragolat, sense barba, i amb el bastó i la serp, símbols de la medicina. Una estàtua que representa la dignitat d'un metge, Antoni Musa, protagonista de l'acte mèdic més transcendent que hagi ocorregut mai a la nostra ciutat.

Jaume Fontanet Torres

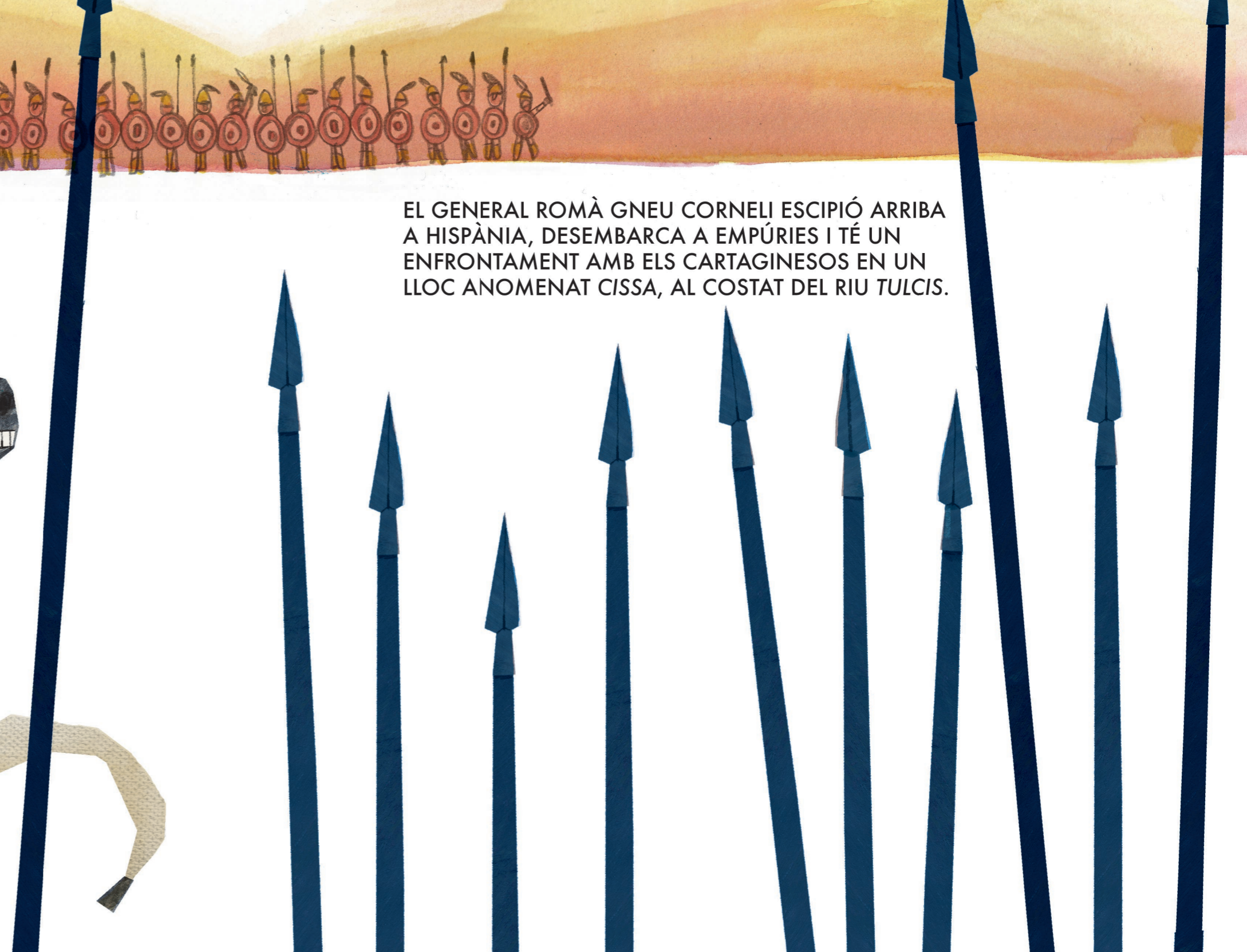

CAP A L'ANY 218 AC, ROMA ENVAIA LES SEVES LEGIONS A HISPÀNIA PER TAL DE TALLAR EL SUBMINISTRAMENT DE TROPES, ARMES I QUEVIURES QUE, DES DE CARTAGO NOVA, S'ENVIAVEN A ANNÍBAL, QUE PRETENIA ENVAIR LA CAPITAL DE L'IMPERI ROMÀ. ÉS EL TEMPS DE LA SEGONA GUERRA PÚNICA.

EL GENERAL ROMÀ GNEU CORNELI ESCIPIÓ ARRIBA A HISPÀNIA, DESEMBARCA A EMPÚRIES I TÉ UN ENFRONTAMENT AMB ELS CARTAGINESOS EN UN LLOC ANOMENAT CISSA, AL COSTAT DEL RIU TULCIS.

EN ACABAR LA BATALLA, MUNTARÀ EL SEU CAMPAMENT
DALT D'UN TURÓ AL COSTAT DEL RIU:
ÉS EL NAIXEMENT DE TÀRRACO.

A BANDA DEL PODER MILITAR, TÀRRACO TÉ TOT EL PODER CIVIL I ADMINISTRATIU. A LA CIUTAT HI VAN ARRIBANT COMERCIANTS, ARTESANS, CAMPEROLS, METGES, ADVOCATS... TÀRRACO ERA UN POL D'ATRACCIÓ PER A LA SOCIETAT CIVIL ROMANA, I CAP A L'ANY 20 AC JA ERA RECONEGUDA COM LA COLONIA IULIA URBS TRIUMPHALIS TARRACO.

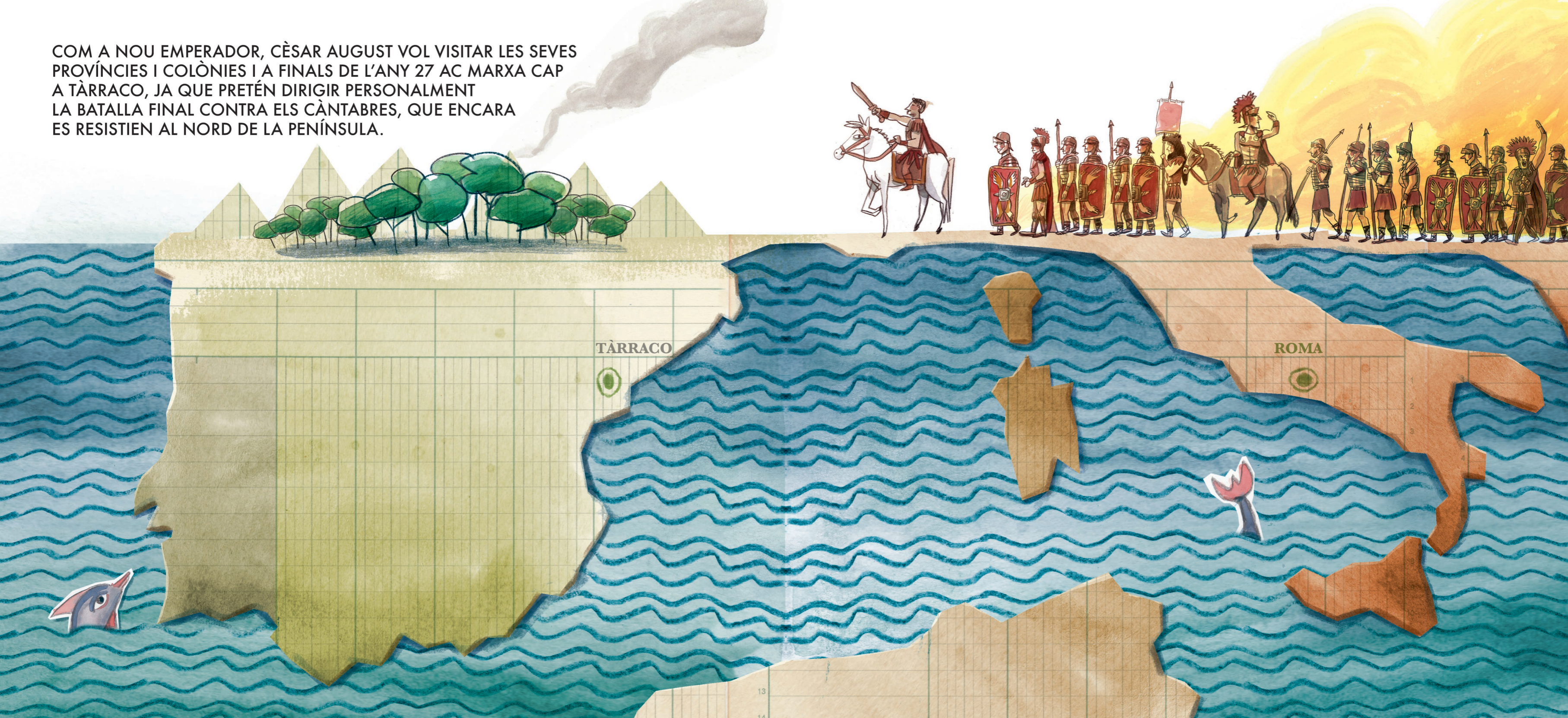

DESPRÉS DE L'ASSASSINAT DE JULI CÈSAR L'ANY 44 AC, TOT L'IMPERI ROMÀ VA QUEDAR TRASBALSAT PER DISSET ANYS DE LLUITES INTERNES. A COMENÇAMENTS DE L'ANY 27 AC GAI OCTAVI OBTÉ TOT EL PODER DE L'ESTAT I ES PRESENTA DAVANT DEL SENAT I DEL POBLE DE ROMA.

GAI OCTAVI, TAMBÉ ANOMENAT OCTAVIÀ, ÉS CORONAT PEL SENAT COM A PRIMER EMPERADOR ROMÀ I LI ATORGA EL TÍTOL D'AUGUST. HISTÒRICAMENT, SE'L CONEIXERÀ COM L'EMPERADOR CÈSAR AUGUST.

COM A NOU EMPERADOR, CÈSAR AUGUST VOL VISITAR LES SEVES PROVÍNCIES I COLÒNIES I A FINALS DE L'ANY 27 AC MARXA CAP A TÀRRACO, JA QUE PRETÉN DIRIGIR PERSONALMENT LA BATALLA FINAL CONTRA ELS CÀNTABRES, QUE ENCARA ES RESISTIEN AL NORD DE LA PENÍNSULA.

EL PLA D'ATAC DISSENYAT PER AUGUST SEMBLAVA PERFECTE, PERÒ NO VA SER FÀCIL. ELS CÀNTABRES EREN MENYS COMPETENTS EN EL DESPLEGAMENT DE TÀCTIQUES MILITARS, PERÒ CONEIXIEN MOLT BÉ EL SEU TERRENY MUNTANYÓS I LA LLUITA DE GUERRILLES.

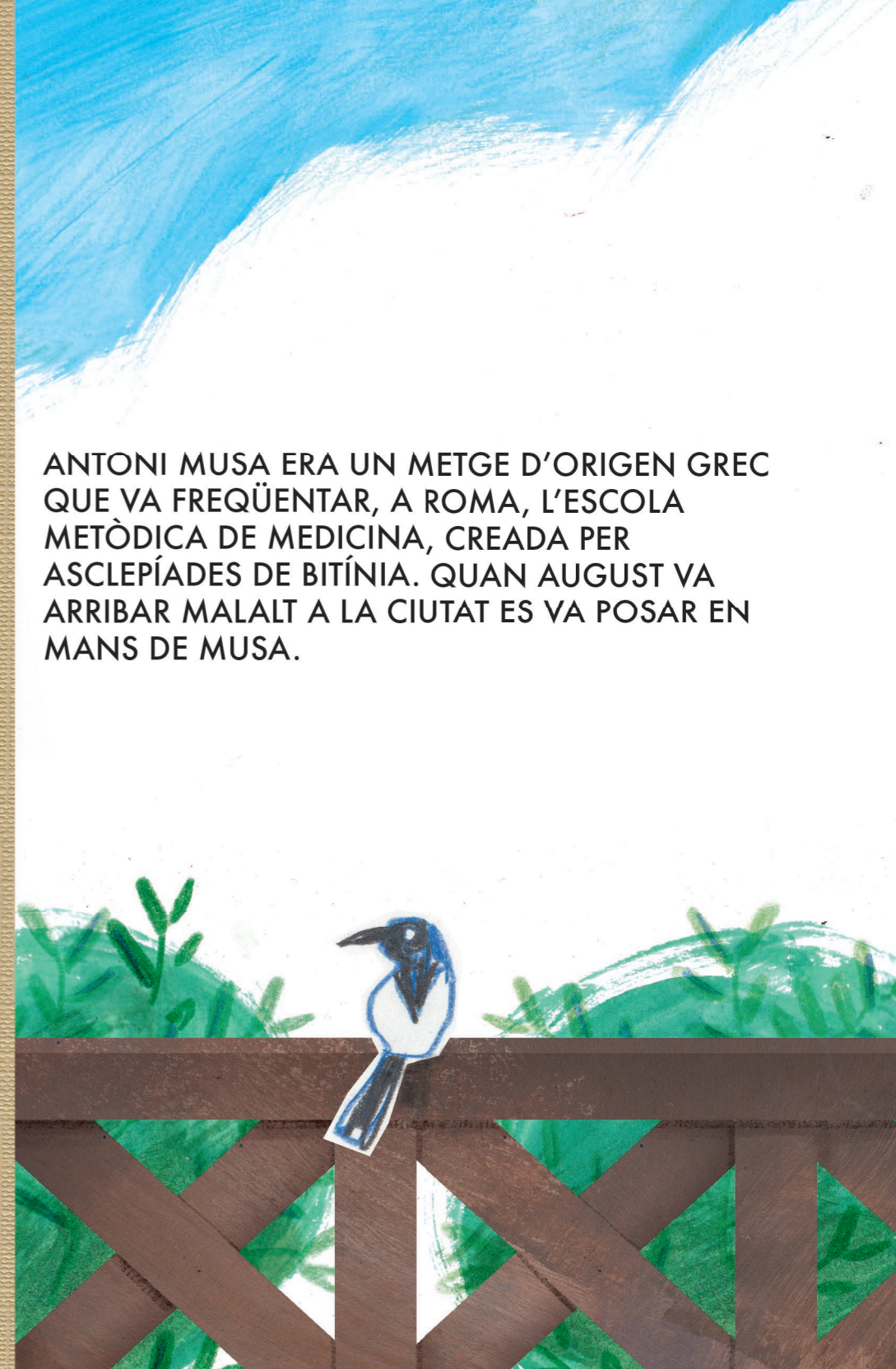
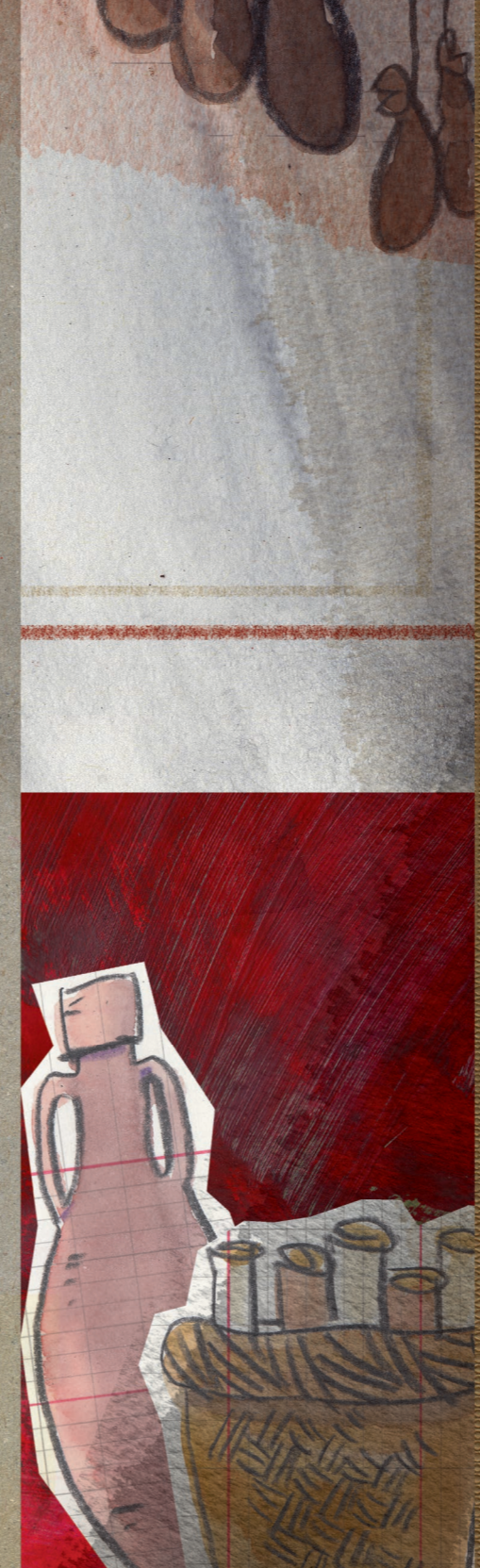
ELS CONTRAATACS DELS CÀNTABRES, LA DIFICULTAT PER OBTENIR PROVISIONS, EL MAL TEMPS I ELS PROBLEMES DE SALUT DESMORALITZAVEN L'EMPERADOR, QUE ES VA RETIRAR A LA REREGUARDA MENTRE PENSAVA A TORNAR A TÀRRACO.

ELS METGES ROMANS ESTAVEN ENTRENATS PER RESOLDRE FERIDES DE GUERRA, PERÒ TENIEN POC CONEIXEMENTS SOBRE MALALTIES INTERNES. EL TRACTAMENT QUE REBIA L'EMPERADOR NO ERA EFECTIU I LA SEVA SALUT EMPITJORAVA.

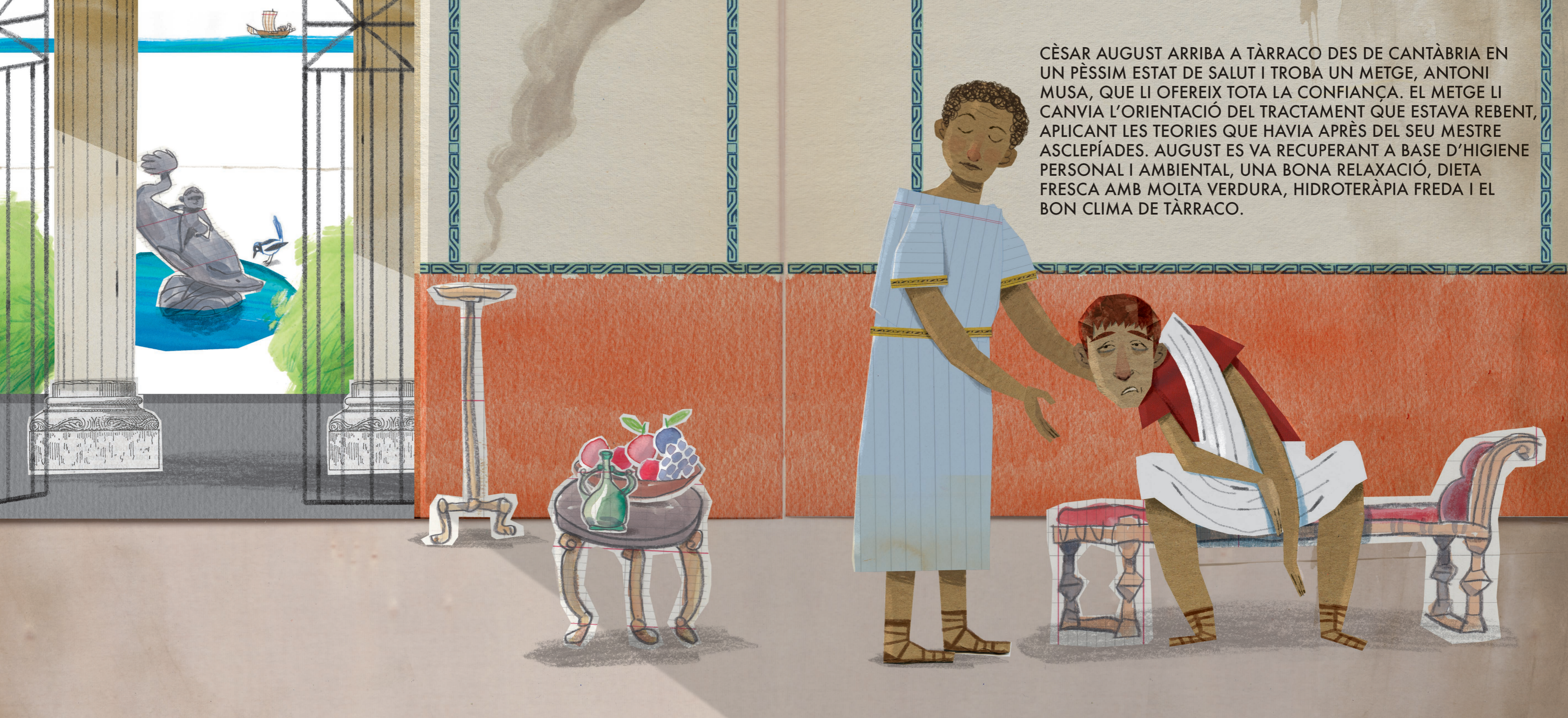
UN DIA DE TEMPESTA, UN LLAMP VA CAURE AL COSTAT
DE LA SEVA LLITERA I VA MATAR UN ESCLAU. AQUEST
SUCCÉS, INTERPRETAT COM UN SIGNE DE MALASTRUGANÇA,
VA PRECIPITAR EL SEU RETORN A TÀRRACO. L'EMPERADOR
HAVIA DE SABER QUE ANTONI MUSA ERA A TÀRRACO.
EL VIATGE DE TORNADA NO VA SER PLÀCID, I LA SALUT DE
L'EMPERADOR ERA CADA DIA PITJOR.

ANTONI MUSA ERA UN METGE D'ORIGEN GREC QUE VA FREQUENTAR, A ROMA, L'ESCOLA METÒDICA DE MEDICINA, CREADA PER ASCLEPIADES DE BITÍNIA. QUAN AUGUST VA ARRIBAR MALALT A LA CIUTAT ES VA POSAR EN MANS DE MUSA.

CÈSAR AUGUST ARRIBA A TÀRRACO DES DE CANTÀBRIA EN UN PÈSSIM ESTAT DE SALUT I TROBA UN METGE, ANTONI MUSA, QUE LI OFEREIX TOTA LA CONFIANÇA. EL METGE LI CANVIA L'ORIENTACIÓ DEL TRACTAMENT QUE ESTAVA REBENT, APLICANT LES TEORIES QUE HAVIA APRÈS DEL SEU MESTRE ASCLEPIADES. AUGUST ES VA RECUPERANT A BASE D'HIGIENE PERSONAL I AMBIENTAL, UNA BONA RELAXACIÓ, DIETA FRESCA AMB MOLTA VERDURA, HIDROTERÀPIA FREDA I EL BON CLIMA DE TÀRRACO.

TRACTAMENT EN CAMPANYA:

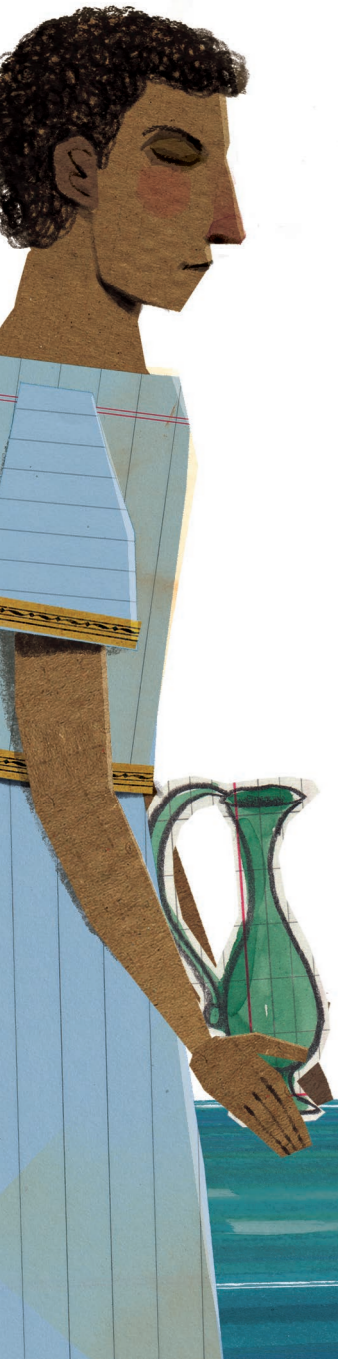
ELS BANYS I ELS CATAPLASMES CALENTS A LES ZONES ADOLORIDES, LA DIETA DE CAMPANYA, UNA HIGIENE I UN AMBIENT POC ADEQUATS I EL REPÒS QUE FEIA, REBENT LES MALES NOTÍCIES DE PRIMERA MÀ, NO PODIEN PROPORCIONAR LA TRANQUIL·LITAT NECESSÀRIA PER A UN MALALT, ENMIG D'UN CAMPAMENT MILITAR.

TRACTAMENT A TÀRRACO:

EL CLIMA I L'AMBIENT SÓN RELAXATS I TRANQUILS, AL COSTAT DE LA FAMÍLIA. LES NOTÍCIES BÈL·LIQUES LI ARRIBEN FILTRADES. LA HIDROTERÀPIA FREDA LI PROPORCIONA UNA MILLOR HIGIENE PERSONAL. I EL MÉS IMPORTANT: LI SUBMINISTREN MENJAR FRESC I VERDURA. SI PATIA UN PROBLEMA DIGESTIU, L'ORIENTACIÓ DIETÈTICA VA SER DE GRAN AJUDA. PLINI EL VELL VA RESUMIR AQUEST TRACTAMENT MÈDIC AMB UNA FRASE: "UN ENCIAM VA GUARIR L'EMPERADOR".

MUSA ES CONVERTEIX EN EL
MILLOR CONSELLER D'AUGUST,
QUE NO FA CAP PAS SI NO EL
TÉ AL COSTAT.

CÈSAR AUGUST ES QUEDA DOS ANYS MÉS A TÀRRACO, DES D'ON DIRIGEIX EL SEU IMPERI I ACABA DE RECUPERAR-SE SOTA LA SUPERVISIÓ DE MUSA.

A FINALS DE L'ANY 24 AC CÈSAR AUGUST TORNA A ROMA ACOMPANYAT DEL SEU METGE, ANTONI MUSA, ON SÓN REBUTS AMB UNA GRAN FESTA, JA QUE MOLTS ROMANS PENSAVEN QUE L'EMPERADOR HAVIA MORT A TÀRRACO.

A PRINCIPIS DE L'ANY 23 AC AUGUST TORNA A EMMALALTIR GREUMENT I, UNA ALTRA VEGADA, RECUPERA LA SALUT GRÀCIES ALS TRACTAMENTS DE MUSA. L'EMPERADOR LI ESTÀ TAN AGRAÏT QUE LI ATORGA LA CIUTADANIA ROMANA I L'ANELL D'OR DISTINTIU DE L'ALTA ESCALA SOCIAL ROMANA. A MÉS, DEMANA AL SENAT QUE, TANT A ELL COM ALS METGES QUE VINGUIN DESPRÉS, ELS DESLLIURI DEL PAGAMENT D'IMPOSTOS PROFESSIONALS. AUGUST DICTA NORMES PERQUÈ LA FIGURA DELS METGES SIGUI DIGNIFICADA SOCIALMENT I, COM A MÍNIM, SE N'ASSIGNI UN A CADA POBLACIÓ.

A PETICIÓ DELS CIUTADANS, L'EMPERADOR FA ERIGIR UNA ESTÀTUA AL SEU METGE A IMATGE DEL DÉU DE LA MEDICINA, ESCULAPI, AMB ELS SEUS ATRIBUTS (EL BASTÓ I LA SERP), I LES FA COL·LOCAR JUNTES AL TEMPLE DE L'ILLA TIBERINA, A ROMA.

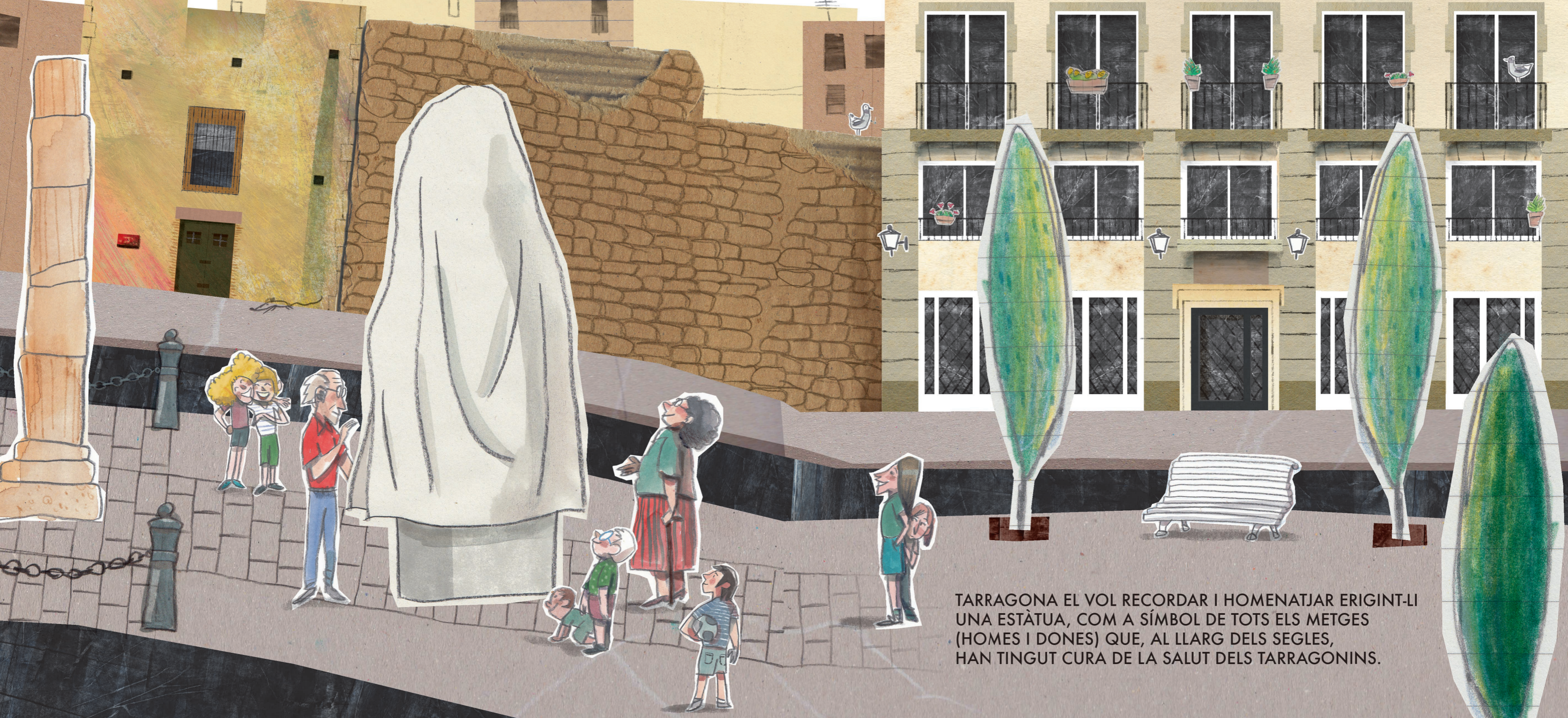
AUGUST RECOMANA ALS SEUS SÚBDITS QUE LI DEDIQUIN OFRENES I SACRIFICIS EN AGRAÏMENT PER HAVER-LO CURAT.

ACTUALMENT, ALS MUSEUS VATICANS, HI HA UNA ESTÀTUA QUE ES CONSIDERA DEDICADA AL METGE ANTONI MUSA.

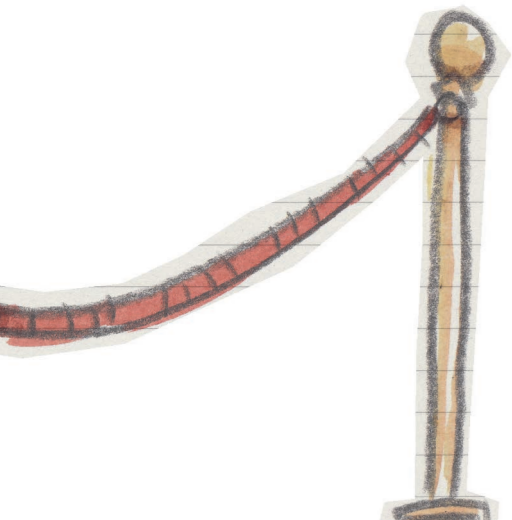

ANTONI MUSA ESTÀ DOCUMENTAT PELS MATEIXOS HISTORIADORS ROMANS COM EL METGE QUE VA SALVAR DIVERSES VEGADES L'EMPERADOR CÈSAR AUGUST I QUE VA CANVIAR LA CONSIDERACIÓ SOCIAL DE LA CLASSE MÈDICA A L'IMPERI ROMÀ. A MÉS, SE'L CONSIDERA UN DELS PRECURSORS DE LA HIDROTERÀPIA FREDA.

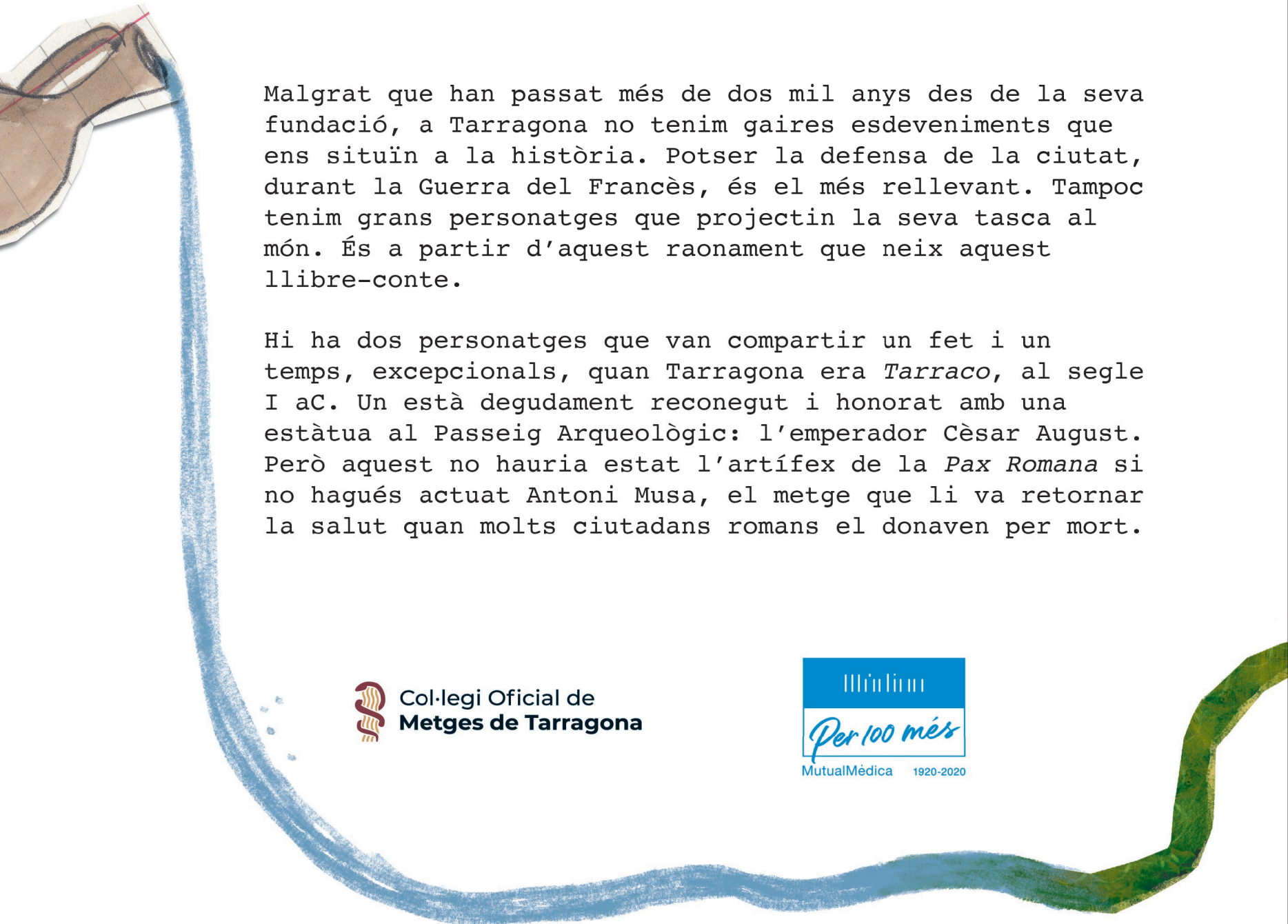
TARRAGONA EL VOL RECORDAR I HOMENATJAR ERIGINT-LI
UNA ESTÀTUA, COM A SÍMBOL DE TOTS ELS METGES
(HOMES I DONES) QUE, AL LLARG DELS SEGLES,
HAN TINGUT CURA DE LA SALUT DELS TARRAGONINS.

Il·lustrar aquesta història ha estat per a mi una descoberta, un aprenentatge i un repte molt gran. Vull donar les gràcies, pels seus granets històrics i artístics, a totes aquelles persones que m'han acompanyat en tot el procés del llibre compartint els seus coneixements.

Armand

Malgrat que han passat més de dos mil anys des de la seva fundació, a Tarragona no tenim gaires esdeveniments que ens situïn a la història. Potser la defensa de la ciutat, durant la Guerra del Francès, és el més rellevant. Tampoc tenim grans personatges que projectin la seva tasca al món. És a partir d'aquest raonament que neix aquest llibre-conte.

Hi ha dos personatges que van compartir un fet i un temps, excepcionals, quan Tarragona era *Tarraco*, al segle I aC. Un està degudament reconegut i honorat amb una estàtua al Passeig Arqueològic: l'emperador Cèsar August. Però aquest no hauria estat l'artífex de la *Pax Romana* si no hagués actuat Antoni Musa, el metge que li va retornar la salut quan molts ciutadans romans el donaven per mort.

Col·legi Oficial de
Metges de Tarragona

